

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 107/21

Møtedato: 09.09.2021

Dato: 30.08.2021

Arkivsaknr: 2019/24735

Etatsstyring 2021. Tilbakemelding til Universitetet i Bergen

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- [Styresak 11/21](#) Tildelingsbrev for 2020 fra Kunnskapsdepartementet til UiB
- [Styresak 33/21](#) Årsrapport for Universitetet i Bergen 2020
- [Årsrapport 2020 UiB](#)

Saken gjelder:

På bakgrunn av universitetets Årsrapport 2020, Tilstandsrapporten for universitets- og høyskolesektoren 2020, Nøkkeltall for statlige universiteter og høyskoler 2020 og resultatrapporteringen til Database for høyere utdanning (DBH), har universitetet fått tilbakemelding med vurderinger fra Kunnskapsdepartementet (KD) som del av etatsstyringen. Tilbakemelding er lagt ved (vedlegg 1).

Kunnskapsdepartementet berømmer den store innsatsen for å skape resultater og godt samarbeid under pandemien. Samtidig oppfordres universitetet til å videreutvikle de digitale løsningene som er utviklet under pandemien. Det vises også til de spesielle utfordringene knyttet til programmer med obligatorisk praksis og nødvendigheten av at dette ivaretas i tiden framover.

Departementet signaliserer høye forventninger og ber institusjonene følge opp følgende stortingsmeldinger og strategier.

- Styring av statlige universiteter og høyskoler
- Utdanning for omstilling - økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning
- En verden av muligheter - Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning
- Strategi for desentral og fleksibel utdanning

Kunnskapsdepartementet viser til at universitetet har relativt god måloppnåelse innenfor alle de fire målene i utviklingsavtalen. Departementet er spesielt fornøyd med den positive trenden i gjennomføringsgraden på bachelorutdanningene.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Etter universitetsdirektørens oppfatning gir tilbakemeldingen i hovedsak en dekkende beskrivelse av UiBs resultater og utfordringer i 2020.

Gjennomstrømmingen innenfor bachelorprogrammene har hatt en god utvikling de siste årene. Samtidig viser nedgangen i kandidater innenfor de toårige masterprogrammene at arbeidet med økt gjennomstrømming og redusert frafall fortsatt må prioriteres høyt. Det understrekes likevel at det innenfor master- og profesjonsutdanningen er betydelig

gjennomføring i studieprogrammene, men at studentene bruker lengere tid enn normert. Av masterkullet 2017 fullførte 60 % innen normert tid, og 77 % innen tre år.

Med rapporten UiB FRAM (styresak 74/21) leveres et viktig kunnskapsgrunnlag som legger premisser for hvordan UiB skal jobbe med kvalitet i forskning i fagmiljøene i årene fremover. Prosjektet er allerede lagt merke til som et nybrottsarbeid i sektoren.

Oppfølging av rapporten vil skje i samarbeid med andre pågående prosesser ved UiB, herunder blant annet ARK-undersøkelsen, utvikling av en SFF-policy, karriereutviklingsprosjektet UiB Ferd, og i arbeidet med å utforme ny strategi i kommende periode.

En samlet status over universitetets oppfølging av tilbakemeldingene fra etatsstyringsmøtet gis forbindelse med utarbeidelse av universitetets årsrapport for 2021.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar departementets tilbakemelding til orientering.

Robert Rastad
universitetsdirektør

30.08.2021/Steinar Vestad

Vedlegg:
Etatsstyring 2021. Tilbakemelding

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Universitetet i Bergen
Postboks 7800
5020 BERGEN

Deres ref

Vår ref

Dato

21/337-67

25. juni 2021

Etatsstyring 2021: tilbakemelding på ambisjoner og måloppnåelse

Vi viser til vårt brev av 5. februar 2021 om gjennomføring av etatsstyringen våren 2021, tildelingsbrevet for 2021 punkt 5.3 om styringsdialogen og til utkast til tilbakemelding.

Vedlagt er departementets endelige skriftlige tilbakemelding til Universitet i Bergen (UiB) på bakgrunn av blant annet årsrapporten for 2020, Tilstandsrapport for høyere utdanning 2021, Nøkkeltall for statlige universiteter og høyskoler 2021 og resultatrapporteringen til DBH.

Departementet forventer at UiB setter i verk nødvendige tiltak for å følge opp tilbakemeldingen.

Med hilsen

Knut Børve (e.f.)
ekspedisjonssjef

Kenneth Skjefstad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:
Riksrevisjonen

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842

Avdeling

Saksbehandler
Kenneth Skjefstad
22 24 74 36

Etatsstyring 2021

Tilbakemelding til Universitetet i Bergen

Dato/versjon:

25.06.2021/endelig

Universitetet i Bergen (UiB) er et breddeuniversitet med strategiske satsingsområder på marin, klima og energiomstilling og globale samfunnsutfordringer. Det gir et godt utgangspunkt for tverrfaglighet og utvikling av kvalitet både på forskning og utdanning.

UiB har styrket utdanningskvalitet som ett av sine utviklingsmål og jobber godt med dette. Samtidig er UiB bevisst på utfordringene, og Kunnskapsdepartementet (KD) ser at UiB tar tak i utfordringene, blant annet gjennomføringsgraden på bachelorutdanningene som har hatt en positiv trend de seneste årene. Resultatene på forskningssiden er også gode, men det har vært en liten nedgang i forskningsaktiviteten som kan få følgeefferter for både forskning og publisering fremover. UiB har også et betydelig samarbeid med omverden, både nasjonalt og internasjonalt. Klyngene er gode eksempler på dette, med åpningen av Alrek helseklynge som en viktig begivenhet i 2020. Det er positivt at UiB vil videreutvikle seg som en ettertraktet kompetanseinstitusjon med sterke relasjoner til omverden.

KD berømmer den store innsatsen for å skape resultater og godt samarbeid under pandemien. Digitalisering har muliggjort dyptgående endringer som kan bidra til å nå målene for utdanning og forskning på en bedre og mer effektiv måte fremover. KD oppfordrer derfor institusjonene til å videreutvikle de digitale løsningene. Pandemien har gitt spesielle utfordringer for utdanninger med mye obligatorisk praksis, og KD ber institusjonene fortsette arbeidet med å ivareta dette fremover.

I stortingsmeldingen "En verden av muligheter - Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning" er ambisjonen at internasjonal mobilitet blir en integrert del av alle studieprogrammer. KD forventer at institusjonene følger opp regjeringens ambisjoner og minner om at minstekravene i EUs yrkeskvalifikasjonsdirektiv alltid må etterkommes i utdanninger hvor det er relevant.

Stortingsmeldingene "*Utdanning for omstilling - økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning*" og "*Styring av statlige universiteter og høyskoler*" signaliserer økte forventninger til UH-sektoren, samtidig som styringssystemet skal forenkles. Universiteter og høyskoler vil fremover få større frihet til å løse samfunnsoppdraget. Med økt tillit følger økt ansvar og økte forventninger. KD forventer derfor at institusjonene bidrar til utviklingen av styringssystemet og at relevans i utdanning sikres gjennom en mer systematisk dialog med arbeidslivet.

1. Resultater og måloppnåelse

UiB inngikk utviklingsavtale med KD fra og med 2018 gjennom en prosess med innspill fra institusjonen og dialog med departementet. UiB arbeider godt med målene i avtalen og har relativt god måloppnåelse på alle de fire målene. Departementet er spesielt fornøyd med den positive trenden i gjennomføringsgraden på bachelorutdanningene.

Kvalitet i utdanning

UiB har styrket utdanningskvalitet som ett av sine utviklingsmål. Universitetet jobber godt med dette, og er også klar over de utfordringene det må arbeides ekstra med. SFU-er og arbeid med klynger er viktige tiltak i dette arbeidet, og KD forventer at arbeidet fortsetter å gi gode resultater framover.

UiB har over tid jobbet for å øke gjennomstrømmingen, særlig i bachelorutdanningene. KD merker seg at andelen studenter som gjennomfører på normert tid i bachelorutdanningene har økt med 3,4 prosentpoeng til 41,1 %. Det er en positiv utvikling selv om tallet ligger et godt stykke under gjennomsnittet for statlig UH, som er på 50,7 %. Det ser ut til at de tiltakene som UiB har gjennomført for å øke gjennomstrømmingen på bachelorutdanningene har hatt en effekt. Det er også positivt at UiB har satt i gang ytterligere tiltak som skal forhindre frafall, blant annet gjennom prosjektet #UiBCARE, som går ut på å følge opp studentene tettere. I motsetning til bachelorutdanningene har det vært en nedgang i andelen mastergradsstudenter som fullfører på normert tid med 4 prosentpoeng. UiB forklarer denne nedgangen med at studentene har hatt utfordringer knyttet til stengte skoler og barnehager, samt at de ikke har hatt tilgang til f.eks. laboratorier og utstyr.

Departementet tildelte UiB 20 nye studieplasser til medisinutdanningen i 2020 og forventer derfor en økning i opptakstallene til utdanningen slik at det utdannes flere kandidater. UiB har kun nådd kandidatmåltallet en gang siden 2014, men har økt opptaket i 2020 noe mer enn tildelte studieplasser. Departementet ser videre at UiB i gjennomsnitt ikke har nådd kandidatmåltallet for farmasøyt- og tannpleierutdanningen de siste årene. UiB har for farmasøytutdanningen et kandidatmåltall på 25, men har i snitt siden 2014 kun produsert 20 kandidater. For tannpleierutdanningen er snittet på 20 og kandidatmåltallet 30. UiB har i årsrapporten gitt uttrykk for at kandidatmåltallene er satt for høyt. KD presiserer at kandidatmåltallene følger av tildelte studieplasser, og departementet forventer at UiB planlegger for å nå kandidatmåltallene.

I forbindelse med implementering av nytt styringssystem for helse- og sosialfagutdanninger (RETHOS) er det viktig at styret støtter fagmiljøene i deres arbeid med å revidere studieplanene. Vi trenger både kapasitet og kvalitet i disse utdanningene i fremtiden, og deres innsats nå vil være avgjørende i lang tid fremover. Godt samarbeid med praksisfeltet i helse- og sosialtjenestene vil være viktig for å få løst utfordringene knyttet til bl.a. kvalitet og kapasitet i praksisstudier. Det er videre positivt at UiB har satt i gang en rekke tiltak for å øke omfanget av samarbeid med arbeidslivet og få økt arbeidsrelevans i utdanningene. Høsten 2020 ble Den nasjonale Arbeidslivsportalen (ALP) lansert og våren 2021 starter UiB opp med pilotering ved fakulteter som har obligatorisk praksis. Tiltakene skal også etter hvert omfatte andre utdanninger som ikke har praksis i dag. KD ser fram til å se resultatene av disse tiltakene.

Institusjonene må mobilisere til bredere deltakelse i Erasmus+ slik at mulighetene i programmet benyttes fullt ut. KD oppfordrer universitetene og høyskolene til å utvikle egne mål og strategier for sin deltakelse, og til å se innsatsen i Erasmus+ i sammenheng med egne strategiske prioriteringer. EU legger opp til sterkere synergier mellom ulike EU-

programmer i perioden 2021 til 2027. KD forventer at universitetene og høyskolene utnytter synergiene mellom Horisont Europa og Erasmus+.

Regjeringen vil at høyere utdanning skal bli mer tilgjengelig uavhengig av bosted og livssituasjon og omfanget av fleksible tilbud av høy kvalitet må derfor økes. Regjeringen har nylig fremmet strategi for desentralisert og fleksibel utdanning. KD forventer at universiteter og høyskoler bidrar aktivt i samarbeidet med fylkeskommunen som kompetansepolitisk aktør og med andre relevante aktører for å bidra til å dekke kompetansebehov i regionen.

Kvalitet i forskning

De strategiske satsingene (marint, globale samfunnsutfordringer og klima og energiomstilling) gir universitetet en tydelig faglig profil og et godt grunnlag for å videreutvikle forskningskvaliteten på viktige samfunnsområder. Selv med nedgang på noen områder, har UiB gode resultater på viktige kvalitetsindikatorer. I tillegg har UiB både enkeltforskere og fagmiljøer som er i den internasjonale forskningsfronten og som bidrar med avgjørende forskning inn mot viktig globalt arbeid, bl.a. med FNs bærekraftsmål. Departementet merker seg at UiB har satt et mål om at alle fakultetene skal ha fagmiljøer i verdensklasse og flere fagmiljøer av høy internasjonal standard.

Forskningsresultatene er i all hovedsak gode, selv i et år med store utfordringer på grunn av pandemien. Publiseringspoeng per faglig ansatt og andelen publikasjoner på nivå 2 ligger høyt, og langt over snittet i sektoren. Også ved UiB er det en mindre andel ansatte som står for en stor del av publiseringen. Departementet har også merket seg at UiB bl.a. har fått tildelt fem nye ERC-stipender, og dermed langt på vei har nådd målene i utviklingsavtalen, med unntatt av for «advanced grant». Koronapandemien har ført til redusert aktivitet og forsinkelser i karriereutviklingsprogrammet Momentum, som er sentralt i universitetets talentutvikling, noe som vil svekke deltakernes muligheter for å lykkes på andre konkurransearenaer som ERC, unge forskertalenter mm. Videre har inntektene fra Forskningsrådet ligget stabilt høyt over flere år, men universitetet varsler selv manglende gjennomslag på søknader i 2020, noe som kan gi utfordringer for resultatene i kommende år. Universitetet fikk økt tilslag på FRIPRO, innenfor banebrytende forskning.

Verdien av Horisont 2020-kontrakter per faglig årsverk viser betydelig nedgang siste år, og begrunnes blant annet med at avtalene for ERC stipendene som UiB ble tildelt høsten 2020 først ble signert i 2021. UiB forventer derfor en betydelig bedring i 2021. Departementet har videre merket seg at UiB sammenligner seg med UiO når det gjelder tilslag i Horisont Europa og ERC i særdeleshet, og at ambisjonene er høye for å redusere denne forskjellen. MSCA-stipender er en sentral del av UiBs EU-tildelinger, noe som legger grunnlaget for nettverksbygging og strategiske internasjonale partnerskap. Regjeringen ønsker at universitetene og høyskolene øker deltakelsen i Horisont Europa sammenlignet med Horisont 2020. KD forventer at institusjonene videreutvikler arbeidet med å mobilisere, støtte og veilede sine fagmiljøer, både på egen hånd og i samarbeid med det nasjonale støtteapparatet. Regjeringen vil og legge frem en strategi for norsk deltakelse i Det europeiske forskningsområdet (ERA) og Horisont Europa for perioden 2021 til 2027. Det forventes at institusjonene gjør seg kjent med denne når den kommer.

Andelen ph.d.-kandidater som fullfører økte i 2020, etter flere år med nedgang. Årsrapporten viser til ekstraordinær innsats fra fakulteter og institutter for å få dette til, men universitetet varslers også utfordringer knyttet til doktorgradsstudenter som er i en tidligere fase, med dårligere vilkår for datainnsamling, forskningsopphold og nettverksbygging. Dette kan slå negativt ut på tallene for gjennomføring fremover.

Departementet har også merket seg at universitetet har satt et mål om åpen tilgang til forskningsresultater og vil legge til rette for tilgjengeliggjøring og deling av data, publikasjoner og læringsressurser, som en viktig del av arbeidet med å videreutvikle sin rolle som internasjonalt anerkjent forskningsuniversitet.

Samarbeid med omverden

Å styrke samspillet mellom næringslivet, academia, innovasjons- og forskningsmiljøer er et viktig område for regjeringen. Aktiv deltakelse i internasjonale programmer og samarbeid er avgjørende for å nå de nasjonale målene i langtidsplanen. Departementet er derfor fornøyd med at UiB har et betydelig samarbeid, både nasjonalt og internasjonalt. Klyngene er gode eksempler på dette, med åpningen av Alrek helseklynge som en viktig begivenhet i 2020. Det er også bra at UiB sine nåværende og fremoverrettede mål bygger opp under samarbeidet med omverdenen.

Det fremgår av årsrapporten at UiB har vedtatt en ny handlingsplan for etter- og videreutdanningen som støtter opp under Kompetansereformen, og at UiB ser betydelig potensiale for videre vekst innenfor dette området. Departementet er fornøyd med dette fokuset selv om det allerede har vært en god økning i etter- og videreutdanningstilbudet (inntekter, studiemer og studenter).

God ressursbruk og forvaltning

Departementet minner om [det nye reglementet for avsetninger](#), F-05-20, som trådte i kraft 1. januar 2021. Institusjoner som har avsetninger til andre formål på mer enn 5 % av sin bevilgning fra KD pr. 31.12.21 skal redegjøre for årsakene til dette i brev til KD.

Departementet viser til Units kartlegging av informasjonssikkerhet og personvern ved UiB og direktoratets påfølgende brev med anbefalinger. Det er positivt at UiB har opprettet et nettverk av ressurspersoner på enhetsnivå som jobber med informasjonssikkerhet og personvern. Departementet forventer at UiB fortsatt styrker arbeidet med forebyggende informasjonssikkerhet (risikostyring) og hendelseshåndtering.

Departementet er opptatt av at der det er hensiktsmessig så bør utvikling av IKT-løsninger gjøres i felleskap i hele universitets- og høyskolesektoren og i samarbeid med Unit. Dette er i tråd med digitaliseringsstrategien. Departementet understreker samtidig at det er positivt at UiB, UiO, UiT og NTNU (BOTT) sammen med DFØ utvikler nye administrative løsninger.

Departementet merker seg at UiB har lav måloppnåelse for regjeringens inkluderingsdugnad. KD har klare forventninger om at UiB iverksetter tiltak for å nå målet om at 5 % av alle nyansatte skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller med hull i CV-en. Departementet merker seg også at UiB hadde mangelfull rapportering for

inkluderingsdugnaden i årsrapporten for 2020. KD forventer bedre rapportering på dette og UiB har gitt tilbakemelding om at de i 2021 skal rapportere i tråd med DFØs veileder.

2. Andre viktige styringssignaler

Departementet merker seg økningen innen rutiner og beredskap for samlingene.

Departementet er fornøyd med at ledelsen ved UiB følger opp arbeidet med å etablere gode og sikre løsninger for samlingene på Universitetsmuseet, og forventer at dette fortsetter fremover.

Det er bekymringsfullt at det har vært en betydelig økning i antall eksamensjuks under pandemien som antas og skyldes digitale hjemmeeksamener. Departementet er opptatt av at institusjonene sikrer god informasjon til studentene om hva som er lovlig samarbeid og arbeider med effektive tiltak for å bekjempe juks.